

Ronja Lainio

Yrittäjyys korkeakouluopiskelijoiden uravaihtoehtona

Yrittäjyys korkeakouluopiskelijoiden uravaihtoehtona

Ronja Lainio
Opinnäytetyö
Kevät 2023
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalous, yrittäjyyden suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Ronja Lainio

Opinnäytetyön nimi: Yrittäjyys korkeakouluopiskelijoiden uravaihtoehtona

Työn ohjaaja: Katta Siltavirta

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2023

Sivumäärä: 36 + 1 liite

Tällä tutkimuksella haluttiin selvittää, miten korkeakouluopiskelijat suhtautuvat yrittäjyyteen uravaihtoehtona, minkälaisia yrittäjyysintentioneita korkeakouluopiskelijoilla on sekä mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että korkeakouluopiskelijat eivät ole halukkaita ryhtymään yrittäjiksi.

Opinnäytetyön toimeksiantaja oli Pathways to Business -hanke, joka edistää korkeakoulutettujen työttömien työnhakijoiden yrittäjämyyntöisyyttä, yrittäjävalmiuksia sekä oman yrittäjyyspotentiaalinn tunnistamista. Hanke toteutetaan Oulun yliopiston ja Oulun ammattikorkeakoulun yhteistyönä.

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli saada vastaukset ennalta määriteltyihin tutkimuskysymyksiin sekä luoda toimeksiantajalle ja muille tahoille mahdollisimman kattava kuva siitä, miten korkeakouluopiskelijat suhtautuvat yrittäjyyteen.

Tietoperusta määrittelee yrittäjyyden sekä yrittäjyysintention käsitteet, sekä käsittelee yrittäjyyden monimuotoisuutta ja yrittäjyysintention vaikuttavia taustatekijöitä. Tässä tutkimuksessa hyödynnettiin myös aikaisempaa tehtyä tutkimusta tutkimuskysymysten tukena.

Tutkimuksen toteutus, aineiston analyysi ja tutkimuksen tulokset esiteltiin opinnäytetyössä kattavasti. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena teemahaastatteluilla, ja haastatteluista kerätty aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Pohdinnassa käytiin läpi, miten tutkimuksesta olisi voinut saada kattavamman ja analysoitavasta aineistosta rikkaamman.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että mielikuvat ja asenteet vaikuttavat huomattavasti yrittäjyysintentionien syntyyn. Asenteiden ollessa tiedossa, niihin pystytään vaikuttamaan.

Asiasanat: yrittäjyys, yrittäjä, yrittäjyysintention, asenteet

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration, Option of Entrepreneurship

Author: Ronja Lainio

Title of thesis: Entrepreneurship as a career option for university students

Supervisor: Katta Siltavirta

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2023

Number of pages: 36 + 1 appendix

The purpose of this thesis was to find out how university students see entrepreneurship as a career option. The university students were asked what kind of beliefs and attitudes they have towards entrepreneurship. The thesis has been made for the Pathways to Business -project, which promotes entrepreneurship and entrepreneurial skills.

The theory of this thesis describes diversity of entrepreneurship and background factors affecting entrepreneurial intention. In this thesis, previous research is also used to support the research questions.

The empirical material was collected through semi-structured thematic interviews with university students and the material was analyzed qualitatively.

In conclusion it can be stated that beliefs and attitudes significantly affect the creation of entrepreneurial intention. It is good to know the beliefs, in order to be able to influence them.

Keywords: entrepreneurship, entrepreneur, entrepreneurial intention, beliefs

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	YRITTÄJYYS	8
	2.1 Yrittäjyyden käsitteitä	8
	2.2 Yrittäjyyden monimuotoisuus.....	10
3	KORKEAKOULUOPIKELIJOIDEN YRITTÄJYYSINTENTIOT	12
	3.1 Yrittäjyysintention määritelmä.....	12
	3.2 Yrittäjyysintentiota selittävät taustatekijät	12
	3.3 Korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysintentiot aikaisemman tutkimuksen kohteena ...	13
4	OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT	17
	4.1 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus.....	17
	4.2 Analyysimenetelmä	18
	4.3 Tutkimuksen eettisyys	18
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA AINEISTON ANALYYSI	20
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	23
	6.1 Yrittäjyys korkeakouluopiskelijoiden uravaihtoehtona.....	23
	6.2 Korkeakouluopiskelijoiden asenteita ja uskomuksia yrittäjyyteen	26
	6.3 Korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysintentioihin heikentävästi vaikuttavat tekijät.....	28
	6.4 Tulosten yhteenveto	30
7	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	31
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Tällä tutkimuksella haluttiin selvittää, miten korkeakouluopiskelijat suhtautuvat yrittäjyyteen uravaihtoehtona ja minkälaisia yrittäjyysintentioneita korkeakouluopiskelijoilla on. Lisäksi tutkimuksella haluttiin selvittää, minkälaisia asenteita tai uskomuksia korkeakouluopiskelijoilla mahdollisesti on yrittäjyyttä kohtaan. Tutkimuksen kannalta mielenkiintoista oli keskittyä myös niihin tekijöihin, minkä takia korkeakouluopiskelijat eivät ole kiinnostuneita yrittäjyydestä. Tämä tutkimus rajattiin korkeakouluopiskelijoihin, jotta tutkimusaiheesta ei tule liian laajaa. Opinnäytetyön tavoitteena oli vastata tutkimuskysymyksiin, jotka ovat:

1. Miten korkeakouluopiskelijat suhtautuvat yrittäjyyteen uravaihtoehtona?
2. Minkälaisia asenteita tai uskomuksia opiskelijoilla on yrittäjyyteen?
3. Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että opiskelijat eivät ole halukkaita ryhtymään yrittäjiksi?

Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona Pathways to Business -hankkeelle, joka toteutettiin yhteishankkeena Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston kesken. Sen ydinsisältö on yrittäjyyden varhaisen vaiheen edistäminen ja päätavoitteena kehittää uusia toimintatapoja korkeakoulutettujen työttömien työnhakijoiden varhaisten yrittäjyysvalmiuksien tukemiseen. Hankkeessa edistetään yrittäjämönenteisyyttä, yrittäjävalmiuksia sekä oman yrittäjyyspotentiaalin tunnistamista. Hanke kehittää sitä, miten Oulun ammattikorkeakoulu, Oulun yliopisto ja BusinessOulun BusinessAsema voisivat yhdessä muiden tahojen kanssa olla tukemassa työelämään siirtymässä olevien työttömien työnhakijoiden, sekä jo valmistuneiden, siirtymävaihetta yrittäjyyteen ja työelämään. (Oulun ammattikorkeakoulu 2021.)

Opinnäytetyö rakentuu seitsemästä luvusta, sisältäen johdannon ja pohdinnan. Tietoperusta kattaa luvut kaksi ja kolme. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys jakautuu käsitteiden määrittämisen lisäksi yrittäjyyden monimuotoisuuteen sekä yritysintention selittäviin taustatekijöihin. Opinnäytetyö perehtyy myös korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysintentioniin aikaisempien aiheesta jo tehtyjen tutkimusten kautta.

Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jota lähestyttiin tapaustutkimuksena. Aineiston analyysimenetelmänä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysimenetelmää, sillä se tuki kerättyä mate-

riaalia parhaiten. Tutkimus toteutettiin teemahaastatteluina. Opinnäytetyön tutkimus- ja analyysimenetelmät kuvataan luvussa neljä. Luvussa viisi kuvataan tutkimuksen toteutus ja aineistonanalyysi, ja tutkimuksen tulokset esitellään luvussa kuusi. Tutkimuksen johtopäätökset esitellään pohdinnan ohessa luvussa seitsemän.

Opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä ovat yrittäjyys ja yrittäjyysintentio. Peltosen (1985, 32) mukaan termi *yrittäjyys* on yläkäsite, joka voidaan jaotella osiin usealla eri tavalla. Se voidaan jäsentellä esimerkiksi ulkoisen ja sisäisen yrittäjyyden sekä yrityksen perustamisen ja jo olemassa olevan yrityksen hoitamiseen liittyvän yrittäjyyden mukaan. Yrittäjyysintentiolla tarkoitetaan mielentilaa, asennetta ja uskomusta, jotka keskittyvät yrittäjyyden aloittamiseen (Rodeffer 2022, 8).

2 YRITTÄJYYS

2.1 Yrittäjyyden käsitteitä

Yrittäjällä sekä yrittäjyydellä on useita määritelmiä riippuen käytetystä lähteestä. Tässä luvussa käyn läpi muutaman eri lähteen määritelmän yrittäjyydestä. Määritelmät on valittu vanhemmasta klassikkolähteestä sekä pari vuotta vanhoista, tuoreista lähteistä.

Suomen Uusyrityskeskusten (2020, 10) mukaan yrittäjä on henkilö, joka harjoittaa liiketoimintaa voittoa tavoittelevassa yrityksessä. Yrittäjä voi toimia joko yksin yrittäjänä tai harjoittaa liiketoimintaa yhdessä muiden kanssa. Työttömyysturvassa yrittäjäksi määritellään henkilö, joka tekee työtä yrityksessä, josta hän perheensä kanssa tai yksin omistaa laissa määritellyn osuuden. (Suomen Uusyrityskeskukset ry 2020, 10.)

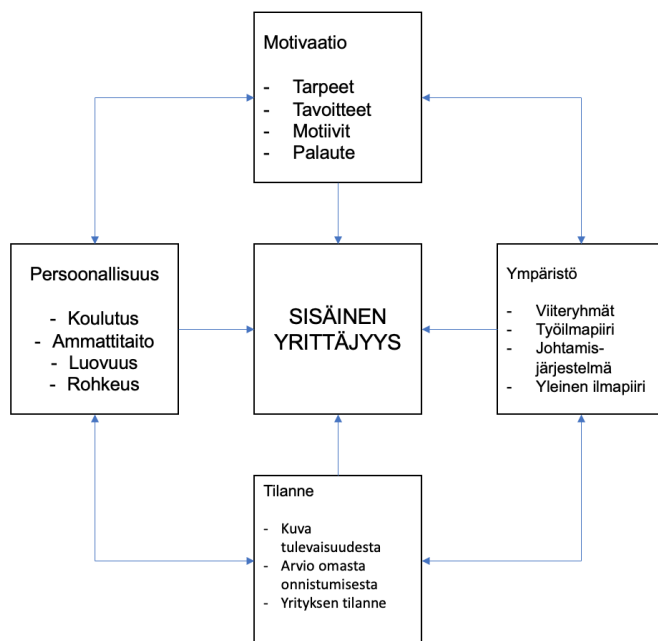
	Ulkoinen yrittäjyys	Sisäinen yrittäjyys
Perustamisvaihe	Oman yrityksen perustaminen	Uuden yrityksen luomisvaiheen työskentely
Toimintavaihe	Oman yrityksen johtaminen	Työ yrityksen palveluksessa

KUVIO 1. Yrittäjyyden jäsentely (Peltonen 1985.)

Peltosen (1985) mukaan termi *yrittäjyys* on yläkäsite, joka voidaan jaotella osiin usealla eri tavalla. Se voidaan jäsentellä esimerkiksi ulkoisen ja sisäisen yrittäjyyden sekä yrityksen perustamisen ja jo olemassa olevan yrityksen hoitamiseen liittyvän yrittäjyyden mukaan (KUVIO 1). ”Yrittäjyys on ajattelu-, toiminta- ja suhtautumistapa, joka saa yrityksen henkisine ja aineellisine voimavaroineen järjestäytymään ja toimimaan sekä sen yksilöt ja työyhteisöt käyttäytymään tehokkaasti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi” Peltonen (1985, 32).

Tilastokeskuksen mukaan yrittäjäksi määritellään henkilö, joka on itse vastuussa harjoittamastaan taloudellisesta toiminnasta, sekä harjoittaa sitä omaan laskuun. Yrittäjyys taas määritellään seuraavasti: ”Yrittäjyys on yksilössä olevaa halua ja tahtoa yrittäjämäiseen toimintaan. Yrittäjyyteen kuuluu uuden luominen, vastuun ottaminen, asioiden eteenpäin vieminen ja tulosten aikaansaaminen. Yksilössä oleva yrittäjyyden aste vaihtelee” (Osaava yrittäjä 2021). Määritelmässä esille nostetaan yrittäjyyteen liittyvä vastuu, joka varmasti korostuu myös mietittäessä yrittäjäksi ryhtymistä.

Puhuttaessa toiminnasta itsenäisenä omistavana yrittäjänä, kuten edellä, tarkoitetaan ulkoista yrittäjyyttä. Sisäisellä yrittäjyydellä taas tarkoitetaan suhtautumistapaa, jolla henkilö suhtautuu työn tekoon. Se on siis ominaisuus tai asenne, jolla työntekijä suhtautuu tekemäänsä palkkatyöhön olematta itse varsinaisesti yrittäjä. Sisäinen yrittäjä nimenomaan kokee tekemänsä työn yhtä tärkeäksi, kuin olisi itse yrittäjän asemassa. (Osaava yrittäjä 2021.) Myös halu innovointiin ja uudistumiseen liittyy voimakkaasti sisäiseen yrittäjyyteen (Koiranen & Pohjansaari 1994, 118). Peltosen (1985, 51) mukaan sisäistä yrittäjyyttä tukevat erilaiset motivaatio-, ympäristö-, tilanne- ja persoonallisuustekijät, jotka on eritelty kuviossa kaksi.

KUVIO 2. Sisäisen yrittäjyyden vaikuttajat (Peltonen 1985.)

Minäpystyvyydellä tarkoitetaan tulevaisuuteen suuntautuvia arvioita tai uskomuksia omien kykyjen riittämisestä suoriutua erilaisista tehtävistä (Jyväskylän yliopisto, 2020). Yrittäjyyden minäpystyvyydellä taas tarkoitetaan yksilön itsevarmuutta liittyen omiin kykyihinsä suorittaa tehtäviä, jotka ovat välttämättömiä yrittäjyyden aloittamiseksi ja toteuttamiseksi (Rodeffer 2022, 8). Henkilön kokema minäpystyvyys on ensisijaisen tärkeää, ja vaikuttaa suuresti yrittäjyysintentioihin.

2.2 Yrittäjyyden monimuotoisuus

Yrittäjänä toimimiseen mahdollisuuksia on monia. Tämän tutkimuksen kannalta koen aiheelliseksi keskittyä erityisesti uudenlaiseen yrittäjyyteen eli matalamman kynnyksen yrittäjyyden muotoihin, kuten sivutoimiseen yrittäjyyteen ja kevytyrittäjyyteen. Olen myös ottanut huomioon toimeksiantajan toiveet rajatessani teoriataustaa tällä tavoin, eli painottaessani erityisesti pehmeämpiä yrittäjyyden muotoja.

Yrittäjänä voi toimia joko pää- tai sivutoimisesti, riippuen siitä millainen yritysidea on kyseessä tai millainen elämäntilanne sillä hetkellä on. Päätoiminen yrittäjyys on yrittäjän pääasiallinen toimeentulon lähde ja työ. Päätoimisena yrittäjänä yrityksen toimintaan pystyy panostamaan sataprosenttisesti. Sivutoimisella yrittäjyydellä tarkoitetaan taas sitä, jos yrittäjän pääasiallinen työ on muualla. Sivutoimiseksi yrittäjäksi katsotaan henkilö, joka pyörittää yritystoimintaa päätoimiseksi katsottavan palkkatyön tai opiskelun rinnalla. Sivutoimisen yrittäjyyden etu on esimerkiksi siinä, että yrityksen taloudellinen riski voi olla pienempi, kun tuloja on myös muualta. Sivutoiminen yrittäjyys on hyvä keino kokeilla oman yritysideoita toimivuutta tai saada lisätuloa. (Suomen Uusyrityskeskukset ry 2022, 8; Suomi.fi 2023.)

Suomi.fi:n (2023) mukaan yleisin yritysmuoto sivutoimiselle yrittäjälle on toiminimi. Se sopii yritysmuotona erityisesti niille, jotka harjoittavat yritystoimintaansa yksin. Lisäksi se on helppoa ja edullista perustaa sekä purkaa tarpeen tullen. Toiminimen jälkeen toiseksi suosituin yritysmuoto sivutoimisesti yrittäville on osakeyhtiö. Sen voi perustaa ilman osakepääomaa, ja sen rekisteröinti kaupparekisteriin maksaa pari sataa euroa. (Suomi.fi 2023.)

Koramon ym. (2017, 25–26) mukaan kevytyrittäjyys nostaa suosiotaan Suomessa työn murroksen ja keikkatalouden lisääntymisen myötä. Kevytyrittäjyys katsotaan yhdeksi itsensä työllistämisen muodoksi ja sillä tarkoitetaan sitä, kun kevytyrittäjänä toimiva henkilö ulkoistaa laskutuksen siihen erikoistuneelle laskutuspalvelulle. Tämä mahdollistaa yrittäjämäisen tavan työskennellä ilman y-tunnusta (Suomen Uusyrityskeskukset ry 2022, 10). Laskutuspalvelu hoitaa kevytyrittäjän puolesta laskutuksen sekä muut lakisääteiset velvollisuudet. Kevytyrittäjä itse huolehtii asiakashankinnasta, sopimuksista ja itsensä hinnoittelusta. Suomessa Ukko.fi, Eazy ja Finjob ovat tunnettuja laskutuspalveluyrityksiä. Kevytyrittäjyyden kasvusta ilmiönä kertoo laskutuspalveluyritysten suosion kasvu. Koramon ym. (2017, 25–26) mukaan vuonna 2017 Suomessa laskutuspalveluiden käyttäjiä on 25 000–75 000. Lukuun vaikuttaa se, kuinka aktiiviset käyttäjät lasketaan mukaan. Eräs suomalainen

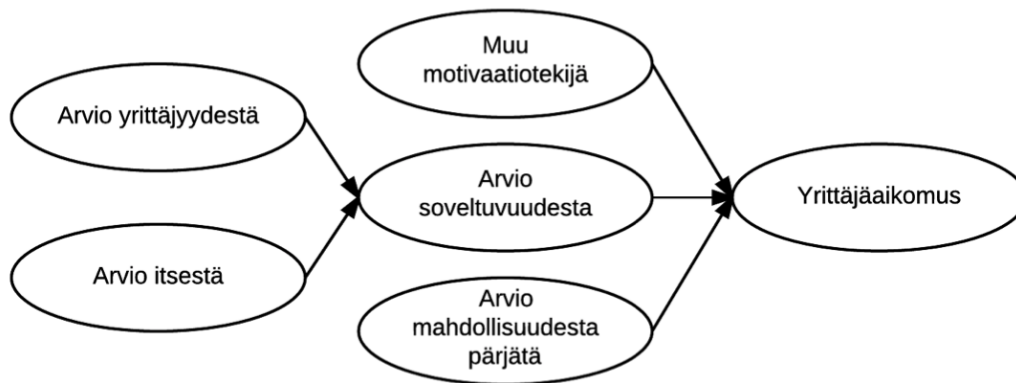
laskutuspalveluyritys arvioi uusia asiakkaita tulevan joka kuukausi noin 1000. (Koramo ym. 2017, 25–26.)

Kevytyrittäjyys on usein matalin kynnys lähteä kokeilemaan yrittäjyyttä (Nordea 2023), koska se koetaan helpoksi ja huolettomammaksi, kuin tavallinen yrittäjyys. Erityisesti kevytyrittäjyys sopii palveluiden myyntiin ja pienimuotoiseen yritystoimintaan. Luvanvaraisille aloille se ei sovi, eikä se joka tilanteessa ole kannattavaa. Jos yrittämisestä tulee päätoimista tai yritystoiminta vaatii investointeja, ei kevytyrittäjyys yleensä enää kannata. (Suomi.fi 2023.)

3 KORKEAKOULUOPISEKELIJOIDEN YRITTÄJYYSINTENTIOT

3.1 Yrittäjyysintention määritelmä

Tieteen termipankin mukaan (2015) intentiolla tarkoitetaan suunnitelmalliseen toimintaan suuntautuvaa pyrkimystä, motivaatiota ja tahtoa. Nämä osoittavat, kuinka paljon henkilö on valmis tekemään töitä intention kohteen saavuttamiseksi. Yrittäjyysintentiolla tarkoitetaan mielentilaa, asennetta ja uskomusta, jotka keskittyvät yrittäjyyden aloittamiseen (Rodeffer 2022, 8).

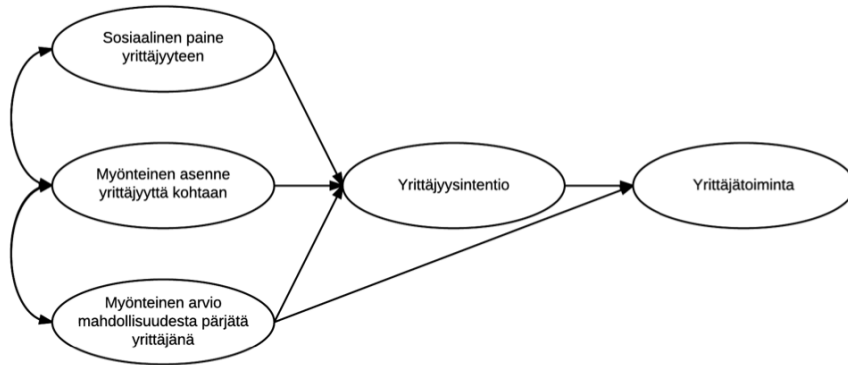
KUVIO 3. Opiskelijan yrittäjyysaikomuksien mahdollisten selittävien tekijöiden hahmotelma (Aarnio 2015.)

Aarnion (2015, 57) mukaan yrittäjyysintention syntyminen on erityisesti henkilön käsityksistä ja mielikuvista itsestään sekä ympäröivästä maailmasta (KUVIO 3). Yrittäjyydestä saadut mielikuvat ovat yksi tärkeimmistä vaikuttajista yrittäjyysintention syntyyn, jonka takia ne on poimittu tutkimuskysymykseksi tässä tutkimuksessa. Aarnion (2015, 57) mukaan kyse ei ole siitä mitä yrittäjyys oikeasti vaatii, vaan nimenomaan siitä, mitä sen kuvitellaan vaativan ja mitä henkilö arvioi sen vaativan.

3.2 Yrittäjyysintentiota selittävät taustatekijät

Useimmissa yrittäjyysintentiota selittävässä tutkimuksissa taustatekijöistä on korostunut erityisesti sukupuoli, ikä sekä roolimallit yrittäjyydestä. Aiempi tutkimus on osoittanut, että miehet ovat halukkaampia ryhtymään yrittäjäksi kuin naiset. (Joensuu ym. 2014, 22.) Äkilliset elämänmuutokset, kuten työttömyys, voivat myös edesauttaa yrittäjäksi ryhtymistä (Opetusministeriö 2009, 17). Lisäksi

yrittäjyys opiskeluaikana vaikuttaa yrittäjyysintentioihin jatkaa yrittäjänä myös valmistumisen jälkeen.

KUVIO 4. Ajzenin (1991) teoreettista mallia noudattava rakennemalli sovellettuna yrittäjyteen (Aarnio 2015.)

Opiskelijasta yrittäjäksi (2015) tutkimuksen mukaan aikomus yrittäjäksi ryhtymiseen koostuu vastauksista kysymyksiin kuten: *sovellunko yrittäjäksi, samaistunko yrittäjäyhteisöön ja uskonko kykyihini pärjätä yrittäjänä*. Edellä mainitut kysymykset liittyvät henkilön minäkuvaan ja luotuun mieli-kuvaan yrittäjyydestä. (Aarnio 2015, 55.) Kuten edellisessä luvussa käy ilmi, on minäpystyvyyden kokemus yksi tärkeimmistä tekijöistä ajatellen yrittäjyysintentioita. Kun verrataan kuviota kolme kuvioon neljä, huomataan, että arvion ollessa myönteinen omasta mahdollisuudesta pärjätä yrittäjyydessä, sekä asenteen ollessa myönteinen yrittäjyyttä kohtaan, on yrittäjyysintention jälkeen todennäköistä myös toimia yrittäjänä.

3.3 Korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysintentiot aikaisemman tutkimuksen kohteena

Tässä tutkimuksessa hyödynnän Suomen Yrittäjien sekä Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiön Otuksen tekemiä Opiskelijasta yrittäjäksi -tutkimuksia vuosilta 2014 ja 2019, jotta tutkimuksessa saadaan kattavasti tietoa opiskelijoiden yrittäjyyshalukkuudesta tulevaisuuden työelämässä. Tietoja on kerätty osana Opiskelijabarometri -tiedonkeruuta molempina edellä mainittuina vuosina (Lauronen 2019, 2). Vertailemalla edellä mainittuja tutkimuksia keskenään saadaan käsitys siitä, mihin trendit liittyen opiskelijoiden yrittäjyyshalukkuuteen ovat menossa.

Vuonna 2014 Opiskelijabarometri toteutettiin satunnaisotantana, jolloin kyselyyn vastasi 5 802 opiskelijaa (Aarnio 2015, 14). Vuonna 2019 kysely taas toteutettiin kokonaisotannalla ja vastauksia

saatiin yhteensä 14 025. Kyselyn kysymykset koskivat yrittäjyyttä ja tulevaisuuden työelämää. Osittain nämä vuoden 2014 sekä vuoden 2019 tulokset ovat vertailukelpoisia keskenään. (Lauronen 2019, 2.)

TAULUKKO 5. Opiskelijasta yrittäjäksi -tutkimusten tulosten vertailu. Yrittäjänä toimimisen todennäköisyyden arviointi vuosina 2014 ja 2019.

	Prosenttiosuus vastaajista, joka arvioi yrittäjyyden todennäköiseksi tai hyvin todennäköiseksi (%)	Prosenttiosuus vastaajista, joka arvioi yrittäjyyden epätodennäköiseksi (%)
Opiskelijasta yrittäjäksi 2014	21 %	65 %
Opiskelijasta yrittäjäksi 2019	19 %	69 %

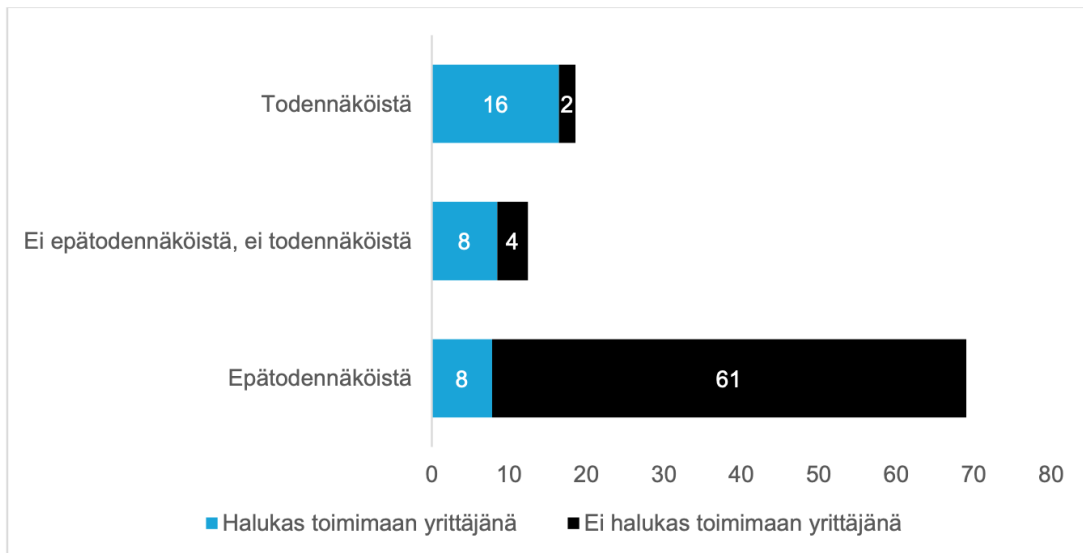
Kyselyssä arvioitiin todennäköisyyttä toimia yrittäjänä seitsemän portaisella asteikolla, hyvin todennäköisestä hyvin epätodennäköiseen. Kuten taulukosta viisi voidaan havaita, vuonna 2014 korkeakoulussa opiskelleista 21 % piti yrittäjyyttä joko todennäköisenä tai hyvin todennäköisenä uravaihtoehtona, kun taas vuonna 2019 vastaava prosentti oli 19 %. Epätodennäköisenä yrittäjyyttä piti 69 % vastaajista vuonna 2019 ja 65 % vuonna 2014. (Lauronen 2019, 3) Tämä voisi siis viitata siihen, että yrittäjyyttä pidettiin hieman epätodennäköisempänä uravaihtoehtona vuonna 2019 kuin 2014.

Vuoden 2019 Opiskelijasta yrittäjäksi -tutkimuksen mukaan 34 % vastaajista oli halukkaita toimimaan yrittäjänä tulevaisuudessa. Vain 19 % tutkimukseen vastaajista piti yrittäjyyttä todennäköisenä uravaihtoehtona, joten halukkuus ryhtyä yrittäjäksi korostui vastaajien keskuudessa verrattuna yrittäjyyden todennäköisyyteen. Yrittäjähallukkuus jakautui selkeästi miesten ja naisten välille. Naisista 27 % ja miehistä 43 % ilmaisi halukkuutensa toimia yrittäjänä tulevaisuudessa. (Lauronen 2019, 5.)

Opiskelijasta yrittäjäksi -tutkimuksissa on havaittavissa myös esimerkiksi vastaajan sukupuoleen liittyviä eroja. Tutkimusten perusteella miehet pitävät lähtökohtaisesti yrittäjyyttä todennäköisempänä uravaihtoehtona itselleen kuin naiset. Vuonna 2019 naisista 16 % piti yrittäjyyttä todennäköisenä uravaihtoehtona, kun taas miehistä vastaava luku oli jopa 23 %. Vuonna 2014 vastaavat luvut olivat naisilla 18 % ja miehillä 25 %. (Lauronen 2019, 3) Myös näitä tuloksia verrattaessa on havaittavissa pientä laskua siinä, pitävätkö opiskelijat yrittäjyyttä todennäköisenä.

Nykyisen työsuhteen muodolla on suuri merkitys tutkittaessa halukkuutta toimia yrittäjänä. Opiskelijabarometriin vastaajista 2,5 % kertoi toimivansa yrittäjänä ja 0,7 % kevytyrittäjänä. Näiden yhteismääränä voidaan pitää noin 3 % opiskelijoista. Vuonna 2014 noin 2 % vastaajista kertoi viimeisimmäksi opiskeluaikaisen työsuhteensa muodoksi yrittäjyyden tai kevytyrittäjyyden. (Lauronen 2019, 2.) Jos tuloksia verrataan, voidaan huomata, että opiskeluaikainen yrittäjyys ja kevytyrittäjyys on hieman noussut opiskelijoiden keskuudessa. Laurosen (2019) mukaan yrittäjänä tällä hetkellä toimivista jopa 79 % oli halukkaita toimimaan yrittäjänä myös tulevaisuudessa. Palkansaajista vastaava luku oli 34 % ja muulla tavoin työtä tekevistä 32 % (Lauronen 2019, 5).

Kuten edeltä käy ilmi, halukkuus ja todennäköisyys toimia yrittäjänä eivät aina kohtaa. Kuten kuvioista kuusi voidaan huomata, opiskelijasta yrittäjäksi (2019) -tutkimuksen koko aineiston vastaajista 16 % oli sekä halukkaita toimimaan yrittäjänä tulevaisuudessa sekä piti sitä todennäköisenä. Kyseistä otantaa voidaan pitää todennäköisimmin tulevaisuuden yrittäjinä. 61 % vastaajista ei halunnut toimia yrittäjänä tulevaisuudessa eikä pitänyt sitä todennäköisenä. Näiden ryhmien lisäksi erottuu 8 % vastaajista, jotka olivat halukkaita toimimaan yrittäjänä, mutta eivät pitäneet sitä todennäköisenä, sekä kaikkein pienin ryhmä 2 %, jotka eivät halua toimia yrittäjänä, mutta pitävät sitä kuitenkin todennäköisenä. Viimeisintä ryhmää voidaan pitää tulevaisuuden vastentahtoisina yrittäjinä. (Lauronen 2019, 7.)

KUVIO 6. Vastaajien jakauma yrittäjyyden todennäköisyyden ja yrittäjähallukkuuden mukaan (%) (Lauronen Opiskelijasta yrittäjäksi 2019.)

Niiltä, jotka olivat tutkimuksessa ilmaisseet halukkuutensa yrittäjyyteen, kysyttiin myös tärkeintä ja toiseksi tärkeintä syytä sille, miksi olisi halukas työskentelemään yrittäjänä valmistumisen jälkeen. Useimmin eli 23 % vastaajista mainitsi *mahdollisuuden päättää itsenäisesti työstään*. Muita vastauksia oli muun muassa *mahdollisuus toteuttaa itseään* (15 %), *yrittäjyyden arvostus* (12 %), *hyvä yritysidea* (11 %) sekä *mahdollisuus palkitsevaan työhön* (10 %). (Lauronen 2019, 8.)

Myös niiltä, jotka eivät olleet halukkaita toimimaan yrittäjänä tulevaisuudessa, kysyttiin syitä sille, miksi yrittäjyys ei uravaihtoehtona kiinnosta. 77 % vastasi syyksi *yrittäjyyteen liittyvät taloudelliset riskit*. Muita syitä olivat *yrittäjän työmäärä* (68 %), *yritysidean puute* (66 %) sekä *lähipiirin kannustuksen puute* (21 %). (Lauronen 2019, 9.)

4 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten korkeakouluopiskelijat suhtautuvat yrittäjyyteen uravaihtoehtona, minkälaisia yrittäjyysintentioneita korkeakouluopiskelijoilla on sekä minkälaisia asenteita korkeakouluopiskelijoilla on yrittäjyyttä kohtaan. Lähdin pohtimaan tutkimusmenetelmää tutkimuskysymyksien sekä opinnäytetyön aiheen kautta. Pyrin valitsemaan tämän tutkimuksen tutkimusmenetelmät niin, että ne tukevat toimeksiantajan toiveita sekä luovat hyvän jatkumon suhteessa edellisiin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin.

Ennen tutkimuksen aloittamista sille luotiin alustava aikataulu. Aikataulu oli melko tiukka, mutta kuitenkin mahdollinen. Aikaa tutkimuksen toteuttamiselle kaiken kaikkiaan oli reilu kolme kuukautta.

4.1 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus

Valitsin opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen, ja sen lähestymistavaksi tapaustutkimuksen. Laadullinen tutkimus valikoitui tukemaan jo aikaisemmin tehtyjä kvantitatiivisia tutkimuksia liittyen tutkimuskysymyksiin. Tutkimuksen aineistonhankintamenetelmäksi valitsin tutkimushaastattelun, joka toteutettiin teemahaastatteluina. Teemahaastattelussa kysymykset kasataan tiettyjen ennalta valikoitujen teemojen ympärille sekä pyritään löytämään merkityksellisiä vastauksia liittyen tutkimuksen tarkoitukseen ja tutkimustehtävään (Tuomi & Sarajärvi 2018, 87).

Tutkimusta aloittaessani tein valintaa kyselytutkimuksen ja tutkimushaastattelun välillä, mutta kuten edellä selviää, päädyin tutkimushaastatteluun. Kyselytutkimuksia on tehty jo aikaisemmin vastavissa tutkimuksissa ja koin, että ne ovat myös edelleen relevantteja ja ajankohtaisia, joten en kokenut tarpeelliseksi tehdä kyselytutkimusta tässä tutkimuksessa. Sen sijaan halusin syventyä aiheeseen tutkimushaastattelujen kautta, ja käyttää tässä tutkimuksessa niiden tukena myös aikaisempaa dataa tehdyistä kyselytutkimuksista. Tuomen ja Sarajärven (2018, 85) mukaan kyselyllä tarkoitetaan sellaista menettelytapaa, jossa tiedonantaja täyttää hänelle esitetyn kyselylomakkeen itsenäisesti esimerkiksi kotonaan. Haastattelulla taas tarkoitetaan henkilökohtaista haastattelua, jossa haastattelukysymykset ja tiedonantajan vastaukset käydään läpi suullisesti. Haastattelun

etuja verrattuna esimerkiksi kyselyyn ovat joustavuus ja mahdollisuus keskustelun käymiseen tiedonantajan (eli haastateltavan) kanssa, sekä mahdollisuus kysymysten tarkentamiseen, oikaisemiseen sekä tarkennukseen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85.) Tutkimushaastattelu tuki tätä tutkimusta parhaiten, sillä se mahdollisti parhaiten tutkimuskysymyksiin vastaamisen sekä kunnolla aiheeseen syventymisen. Lisäksi koin hyödylliseksi sen, että haastateltavien kanssa pystyi olemaan vuorovaikutuksessa, joka taas puolestaan tuki haastattelukysymysten ymmärrettävyyttä.

4.2 Analyysimenetelmä

Valitsin tutkimuksen analyysimenetelmäksi aineistolähtöisen sisällönanalyysin, koska koin, että se tukee tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiä parhaiten. Elon, Kajulan, Tohmolan ja Kääriäisen (2022, 215) mukaan sisällönanalyysi on käytetyin analyysimenetelmä laadullisessa tutkimuksessa. Sisällönanalyysin päävaiheet ovat valmistelu-, analysointi- ja raportointivaihe. Aineistolähtöisesti etenevä analyysimenetelmä etenee materiaalin litteroinnilla, teemoittelulla ja luokittelulla. Tutkimuskysymykset ohjaavat analyysin etenemistä ja kerätyllä aineistolla on tärkeää kyetä vastaamaan tutkimuskysymyksiin. (Elo ym. 2022) Aineiston aineistolähtöisen sisällönanalyysin vaiheista kerron yksityiskohtaisemmin luvussa viisi (5).

4.3 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2019, 7) mukaan Suomessa kaikilla tieteenaloilla tutkijaa koskevat seuraavat periaatteet: tutkijan tulee kunnioittaa tutkittavien henkilöiden itsemääräämisoikeutta ja ihmisarvoa, tutkijan tulee kunnioittaa aineetonta ja aineellista kulttuuriperintöä ja luonnonmonimuotoisuutta sekä tutkijan tulee toteuttaa tutkimus siten, että siitä ei koidu tutkittavana oleville riskejä, vahinkoja tai haittoja. Peruslähdekohtana ihmiseen kohdistuvaan tutkimukseen on tutkittavien henkilöiden luottamus. Tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä on oikeus esimerkiksi kieltäytyä osallistumisesta tai peruuttaa suostumuksensa osallisuuteen milloin tahansa. Lisäksi tutkimukseen osallistuvalla on oikeus saada tietoa tutkimuksen sisällöstä, etenemisestä sekä siitä, millaiseksi tutkimuksesta kerättävän aineiston elinkaari on suunniteltu. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8–9.)

Tämä opinnäytetyö on haastateltavien osalta täysin anonymi, koska tutkimus ei kerännyt haastateltavista henkilötietoja. Haastateltavien on siis mahdollista säilyttää täydellinen yksityisyys, eikä

haastatteluissa käyty läpi arkaluontoisia tietoja. Opinnäytetyössä käytettävät suorat lainaukset on yhdistetty haastateltavaan tutkimuksen sisällön rikastuttamiseksi. Suorien lainauksien yhdistäminen haastateltavaan on hyödyllistä sen takia, että siten lainauksista käy paremmin ilmi haastateltavien alakohtaiset erot ja mielipiteet. Haastatteluun osallistuminen oli kaikille haastateltaville vapaaehtoista, sekä haastattelun teemoista, kulusta ja toteutuksesta kerrottiin kaikille haastateltaville etukäteen. Haastateltavan oli mahdollista tutustua haastattelurunkoon etukäteen, mikäli hän niin halusi, jonka lisäksi haastattelutilanteessa jokaiselta osallistujalta kysyttiin lupa vielä uudestaan haastattelun tallentamiseen. Haastatteluista kerätyistä materiaaleista (äänitallenteet ja litteroidut haastattelut) kuvataan tutkimuksen kannalta tärkeimmät osat raportissa kattavasti, ja materiaalit hävitetään kokonaan opinnäytetyön valmistuttua. Raportissa kuvataan kattavasti aineistonkeruun ja aineistonanalyysimenetelmät tutkimuksen luotettavuuden lisäämiseksi, ja tulokset raportoidaan täysin rehellisesti.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA AINEISTON ANALYYSI

Haastateltavat tutkimusta varten oli helppo saada, koska niin sanotut ”kriteerit” haastateltavaksi ryhtymiseen olivat todella laajat – haastateltavan tuli olla ainoastaan opiskelija korkeakoulussa. Sain valita haastateltavat itse, minkä takia hyödynsin erityisesti omia verkostojani ja suhteitani. Lisäksi sain apua toimeksiantajalta, jonka kontaktien kautta sain tutkimukseeni yhden haastateltavan. Pyrin haastateltavia valitessani pitämään mielessä haastatteluiden kokonaiskuvan ja tutkimuksen luonteen, jotta tutkimuksesta tulisi mahdollisimman kattava myös haastatteluiden puolesta. Kuitenkin aikataulullisten haasteiden vuoksi haastateltujen opiskelualoissa ei ollut niin paljon vaihtelua kuin olisin halunnut.

TAULUKKO 7. Haastattelut

	Ikä haastatteluhetkellä	Ala	Sukupuoli	Haastattelu toteutettiin	Haastattelun kesto
Haastattelu 1. (H1)	26	Liiketalous, tradenomi, Terwa-akatemia	Nainen	Kasvotusten tapaamisella	18.13
Haastattelu 2. (H2)	24	Liiketalous, tradenomi, Terwa-akatemia	Nainen	Puhelimitse	19.19
Haastattelu 3. (H3)	23	Liiketalous, tradenomi, Terwa-akatemia	Nainen	Kasvotusten tapaamisella	23.22
Haastattelu 4. (H4)	23	Kirjallisuuden tutkimus, humanistiset tieteet	Nainen	Kasvotusten tapaamisella	14.34
Haastattelu 5. (H5)	34	Sosiaali- ja terveysala, sairaanhoitaja	Nainen	Microsoft Teams video-puhelulla	23.00

Kuten taulukosta seitsemän havaitaan, tutkimukseen tehtiin yhteensä viisi haastattelua. Tutkimukseen valikoitui kolme liiketalouden opiskelijaa sekä kirjallisuuden tutkimuksen, ja sosiaali- ja terveysalan opiskelijat. Kaikki tutkimukseen osallistujat olivat sukupuoleltaan naisia, joten tutkimuksen sukupuolijakaumaan ei saatu tiukan aikataulun puitteissa enempää jakaumaa. Haastatteluun osallistuvista opiskelijoista kaksi oli haastatteluhetkellä 23-vuotiaita, yksi 24-vuotias, yksi 26-vuotias sekä yksi 34-vuotias. Haastattelut kestivät 14 minuutista 23 minuuttiin, ja nauhoitettua materiaalia kerättiin yhteensä 98 ja puoli minuuttia. Litteroitua haastattelumateriaalia kerättiin yhteensä 16 sivua. Haastatteluja litteroidessa otettiin huomioon vain haastateltavien ääneen puhutut sanomiset. Haastateltavien eleitä, taukoja ja haastatteluiden hiljaisia kohtia ei litteroitu kirjalliseen muotoon.

Haastatteluun osallistuminen tehtiin haastateltaville mahdollisimman helpoksi ja turvalliseksi, jotta haastatteluun saatiin osallistujia pienellä kynnyksellä. Tutkimus järjestettiin niin, että haastattelut

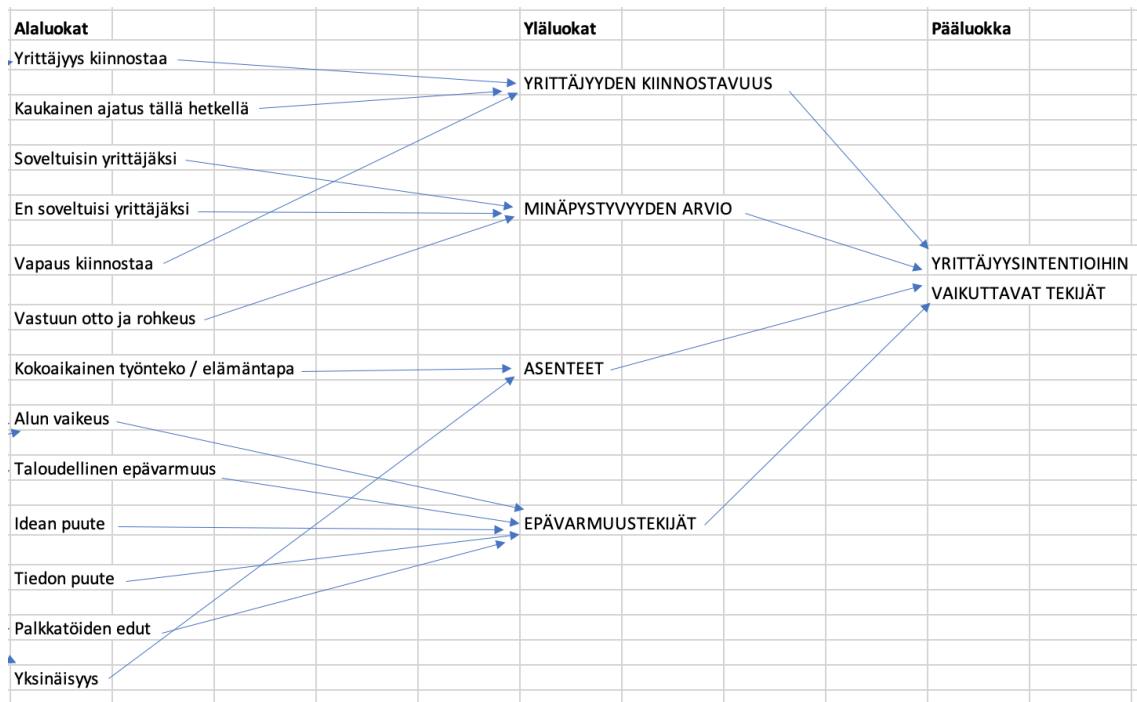
pystyttiin toteuttamaan haastateltavan toiveiden mukaisesti, joko tapaamalla kasvotusten, matkapuhelimien välityksellä puhelimitse tai videopuhelulla hyödyntäen Microsoft Teamsia. Haastattelutilanteiden toteutustapojen jakautuminen voidaan havaita taulukosta 1. Haastattelutilanteessa haastateltavalta aina kysyttiin, sopiiko haastattelun nauhoittaminen haastateltavalle, sekä kerrottiin, että haastattelu on anonyymi. Haastattelussa kysyttiin haastateltavan ikä ja ala, koska ne olivat relevantteja tutkimuksen kannalta, mutta haastattelu ei kerännyt mitään muita henkilötietoja eikä haastateltavien henkilöllisyys ole haastattelujen pohjalta pääteltävissä. Tutkimus säilyttää haastateltavien täydellisen yksityisyyden.

Haastattelu eteni haastattelurunkoon määriteltyjen teemojen mukaisesti, ja haastattelukysymykset olivat kaikille haastateltaville samat. Teemahaastattelun avulla tutkimusta kiinnostavista aiheista saatiin keskusteltua teemoittain. Teemat rytmittivät haastattelun kulkua, mutta kysymykset teemojen sisällä antoivat kuitenkin tilaa haastateltavan yksilölliselle kokemukselle aiheesta. Haastateltavien puolelta kysymykset koettiin helposti ymmärrettäviksi ja selkeiksi.

Litteroimisen eli auki kirjoittamisen jälkeen aineistoon perehdyttiin huolellisesti, ja pohdittiin vastaako se tutkimuskysymyksiin. Tutkimusprosessin alussa tutkimuskysymykset olivat ”miten korkeakouluopiskelijat näkevät yrittäjyyden uravaihtoehtona?”, ”mitä asenteita korkeakouluopiskelijoilla on yrittäjyyteen?” ja ”minkälaisia sukupolvieroja asenteissa on ja onko?”. Aineiston myötä ja tutkimuksen edetessä tutkimuskysymykset kuitenkin tarkentuivat muotoon ”miten korkeakouluopiskelijat näkevät yrittäjyyden uravaihtoehtona?”, ”mitä asenteita korkeakouluopiskelijoilla on yrittäjyyteen?” sekä ”mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että korkeakouluopiskelijat eivät ole halukkaita ryhtymään yrittäjiksi?”. Koin tutkimuksen edetessä, että tämä tutkimus ei pääse pureutumaan tarpeeksi kattavasti asenteissa mahdollisesti piileviin sukupolvieroihin. Lisäksi tutkimuksen edetessä kiinnostavaksi ilmiöksi muodostui erityisesti se, miksi opiskelijat eivät ole kiinnostuneita yrittäjyydestä. Perehtymällä tässä tutkimuksessa syihin, miksi yrittäjyys ei kiinnosta opiskelijoita, saadaan arvokasta tietoa siitä, miten kiinnostusta voitaisiin lisätä keskittymällä jo vallitseviin epävarmuutta luoviin käsityksiin, asenteisiin ja uskomuksiin.

Aineiston analysoiminen aloitettiin aineiston tiivistämisellä eli sieltä poimittiin kaikki ne ilmaukset, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiin. Alkuperäiset ilmaisut pelkistettiin eli niistä poistettiin ylimääräiset täytesanat ja ne muutettiin kirjakielen ilmaisuiksi (Elo ym. 2022, 220). Haastatteluista poimittuja pelkistettyjä ilmaisuja lähdettiin luokittelemaan niin, että samaa tarkoittavista ilmaisuista luotiin alaluokkia, jotka nimettiin. Alaluokkia tutkimuksessa muodostui 13: yrittäjyys kiinnostaa, yrittäjyys

on kaukainen ajatus tällä hetkellä, soveltuisin yrittäjäksi, en soveltuisi yrittäjäksi, vapaus kiinnostaa, vastuun otto ja rohkeuden riittäminen mietityttää, kokoaikainen työnteko ja yrittäjyys elämäntapana, alun vaikeus, taloudellinen epävarmuus, idean puute, tiedon puute, palkkatöiden eduista luopuminen sekä yrittäjyyden yksinäisyys.

KUVIO 8. Analyysin luokitteluprosessi

Kuten kuviosta kahdeksan voidaan havaita, analyysia jatkettiin yhdistelevän luokittelun eli abstrahoinnin avulla (Elo ym. 2022, 220). Alaluokkiin jakautunut aineisto oli mahdollista jakaa neljään yläluokkaan: yrittäjyyden kiinnostavuus, minäpystyvyyden arvio, asenteet yrittäjyyteen sekä yrittäjyyden epävarmuustekijät. Näille neljälle yläluokalle löytyi yhteinen pääluokka: yrittäjyysintentioniin vaikuttavat tekijät.

Kuten teoriaosuudessa kuvataan, Aarnion (2015) mukaan henkilön minäpystyvyys on yksi tärkeimmistä yrittäjyysintention vaikutteista. Kun verrataan luvussa kolme esiteltyä kuviota 3, kuvioon 7, voidaan huomata niissä paljon yhteneväisyyttä. Aarnion (2015) mukaan arvio soveltuvuudesta koostuu arviosta itsestä ja arviosta yrittäjyydestä (KUVIO 3). Tällä tutkimuksella pystytään perehtymään nimenomaan näihin arvioihin yläluokista löytyneiden teemojen avulla (KUVIO 7).

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen tulokset. Tulosten luotettavuutta lisää tutkimukseen tehtyjen haastattelujen tallentaminen, litterointi eli auki kirjoittaminen sekä aineiston huolellinen analyysi. Tutkimuksessa oletetaan, että haastateltavat puhuivat totta. Luotettavuuden lisäämiseksi tutkimuksen aineiston tulisi kylläntyä eli saturoitua. Hännisen (2016) mukaan kylläntymisellä tarkoitetaan sitä, kun uuden tapauksen mukaan ottaminen tutkimukseen ei tuota enää uutta tietoa. Tässä tutkimuksessa aineisto ei päässyt tiukan aikataulun vuoksi kylläntymään täysin, ja otantaa olisi aikataulun salliessa voitu laajentaa enemmän. Tulokset voidaan jakaa tutkimuskysymyksittäin kolmeen osaan, jotka ovat yrittäjyys korkeakouluopiskelijoiden uravaihtoehtona, korkeakouluopiskelijoiden asenteita ja uskomuksia yrittäjyyteen, sekä korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysintentioneihin heikentävästi vaikuttavat tekijät.

6.1 Yrittäjyys korkeakouluopiskelijoiden uravaihtoehtona

Ensimmäinen tutkimuskysymys oli, miten korkeakouluopiskelijat näkevät yrittäjyyden uravaihtoehtona. Haastatteluissa lähdin kartoittamaan opiskelijoiden yrittäjyysintentionia konkreettisen asteikon (1–5) avulla, jotta välttyisin epämääräisiltä ”kyllä se tavallaan kiinnostaa ” -vastauksilta. Pyysin myös jokaista haastateltavaa perustelemaan lyhyesti, miksi sijoitti itsensä asteikolla juuri siihen. Kuten Opiskelijasta yrittäjäksi (2019) -tutkimuksissa kerrotaan, yrittäjyyden houkuttelevuus ja todennäköisyys on jaoteltu omiin kysymyksiinsä, joten ne jaoteltiin erikseen myös tähän tutkimukseen. Haastattelurunko tarkemmin löytyy tämän tutkimuksen liitteenä (LIITE 1).

TAULUKKO 9. Haastateltavien vastausten taulukointi yrittäjyysintention -teeman kysymysten pohjalta

	Yrittäjyyden houkuttelevuus määriteltynä asteikolla 1–5	Yrittäjyyden todennäköisyys määriteltynä asteikolla 1–5
Haastattelu 1. (H1)	4	3
Haastattelu 2. (H2)	4	3
Haastattelu 3. (H3)	3	2
Haastattelu 4. (H4)	2	2
Haastattelu 5. (H5)	5	4

Kuten taulukosta yhdeksän voidaan havaita, suurin osa haastateltavista piti yrittäjyyttä joko houkuttelevana tai erittäin houkuttelevana uravaihtoehtona. Haastateltavista kukaan ei määritellyt yrittäjyyttä ei lainkaan kiinnostavaksi uravaihtoehdoksi. Taulukosta havaitaan myös, että kaikki haastateltavat yhtä (H4) lukuun ottamatta määrittelivät yrittäjyyden todennäköisyyden yhtä yksikköä alemmaksi kuin houkuttelevuudesta kysyttäessä.

Ehkä edelliseen vastasin vähän enemmän sen houkuttelevuuden perusteella niin nyt tuo todennäköisyys niin en tiedä, kyllä se ehkä saattaa tippua vielä siihen kolmoseen (3), koska se on silti niin kaukainen ajatus vielä, niin kyllä mä haluaisin ja pyrkisin (sitä kohti), mutta löytyykö se juttu mitä lähteä tekemään niin se ehkä tuo sitä epävarmuutta niin tiputetaan vielä kolmoseen. (H1)

Se on houkuttelevaa, mutta tähän hetkeen niin ei oo niin todennäköistä. Mutta kolmoseen (3) kuitenkin, että ei ehkä alemmas. (H2)

Yrittäjyyteen pyrkimisessä oli selvää jakoa haastateltavien välillä. Osa haastateltavista koki soveltuvansa hyvin yrittäjiksi, kun taas osa ei kokenut soveltuvansa yrittäjäksi lainkaan. Haastatteluissa nousi esiin se, että yrittäjyyteen usein suhtauduttiin melko myönteisesti, mutta yrittäjyys oli silti kaukainen ajatus esimerkiksi yritysideoita puuttuessa. Esiin nostettiin myös, että yrittäjyyteen voisi olla kiinnostusta lähteä, mutta siihen ei olisi välttämättä uskallusta tai mielenkiintoa yksin.

Jos löytyisi semmoinen asia mitä lähteä yrittämään tai ala tai palvelu tai muu, niin kyllä mä sitten voisin kokea, että voisin lähteä yrittämään. Se tarvii ehkä semmoisen varmuuden siitä alasta, että se on oikeasti semmoinen minkä takana seisoo satasella, niin sitten voisin kyllä lähteä. (H2)

Ehkä voisin olla yrittäjänä jonkun kanssa, että voisi yhdessä puskea toisia eteenpäin, koska itse saattaa niin helposti päästää itsensä helpommalla. Ihan hyvin, jos vaikka jonkun toisen ihmisen tai muutaman muun ihmisen kanssa, niin voisin perustaa jonkun, jos syntyisi joku oikein hyvä idea, niin ei kyllä estäisi mikään sitä. (H3)

Kun haastateltavalla oli selkeä suunta sekä yritysidea, vastaukset poikkesivat selkeästi muista. Valmiin yritysideaan ja vision myötä yrittäjyys määriteltiin erittäin houkuttelevaksi sekä todennäköiseksi vaihtoehdoksi tulevaisuuden uravaihtoehdona. Taustalla oli myös aikaisempaa kokemusta palkkatöistä sekä niiden haasteista.

Joo kyllä mä koen, että mulle se on tuo vitonen (5) erittäin houkutteleva, että kyllä mä koen niin, että kun tiedostaa nämä hoitoalan ongelmat niin yrittäjyys on mulle oikeasti ainoa tapa tehdä sitä sairaanhoitajan työtä. Mä en kaipaa niihin organisaatioihin missä rivityöntekijöillä ei ole mitään mahdollisuuksia vaikuttaa ja missä ei ole siis just sitä jousto mahdollisuutta. (H5)

Haastateltavista ne, jotka eivät pitäneet yrittäjyyttä itselleen todennäköisenä uravaihtoehdona tällä hetkellä, kokivat kuitenkin kevytyrittäjyyden kiinnostavana ja luontevimpana tapana lähteä mahdollisesti kokeilemaan yrittäjyyttä. Kuten teoriastakin käy ilmi, kevytyrittäjyys on usein se matalin kynnyksen lähtö kokeilemaan yrittäjyyttä (Nordea 2023). Koramon ym. (2017, 25–26) mukaan kevytyrittäjyys yleistyy Suomessa koko ajan työn murroksen ja keikkatalouden lisääntymisen myötä.

Yrittäjyyden houkuttelevuutta lisäsi erityisesti vapaus, jonka kaikki haastateltavat nostivat esiin. Kuten teoriassa kerrotaan, Opiskelijasta yrittäjäksi -tutkimukseen osallistujien vastauksista nousi esille erityisesti *mahdollisuuden päättää itsenäisesti työstään (23 %)* ja *mahdollisuus toteuttaa itseään (15 %)* Lauronen (2019, 8). Vapaus tuo valtavasti joustavuutta, joka nousi muutamassa haastattelussa selkeästi esiin. Joustavuutta pidetään erityisen tärkeänä miettiessä tulevaisuuden uravaihtoehdota. Vapaus lisää myös mahdollisuuksia esimerkiksi luovuuteen ja innovointiin verrattuna palkkatöihin.

Sä voit niin spesifisti luoda sen oman työsi, plus sitten määritellä ne sun työajat. Jos oot iltavirkku niin tee iltaisin hommat. Sä voit määritellä sen sun oman palkan ja arvon. Kaikki se vapaus määritellä kaikki niin se on musta etu. (H1)

Aivan ehdottomasti se vapaus mikä siihen liittyy, että se tuo hirveästi joustoa, esimerkiksi perhe-elämän ja työn yhteensovittamiseen. Kyllä mä kaipaan itselleni sitä semmoista vapautta; mä saan itse päättää moneltako aamulla nousee ylös ja se, että mä pystyn menemään tyttären kevätkuuhliin sillon kun ne on, ja tällaisia asioita. (H5)

Ehkä se, että siitä saisi sitten ihan täysin oman näköisen, vaikka joku liiketila jos olisi tai ylipäättään se brändi. Se luovuus myös, se olisi semmoinen mitä kaipaa itse nykyisessä työssä, niin jotenkin se luovuus olisi kiva lisä siihen. Just semmoinen vapaus. (H3)

6.2 Korkeakouluopiskelijoiden asenteita ja uskomuksia yrittäjyyteen

Toinen tutkimuskysymys oli, mitä asenteita korkeakouluopiskelijoilla on yrittäjyyteen. Suurimmaksi uskomukseksi liittyen yrittäjyyteen nousi yrittäjyyden kokonaisvaltaisuus. Kaikki haastateltavat kokivat yrittäjyyden joko pelottavaksi tai vaikeaksi, ja työmäärän suureksi. Haastateltavat kertoivat kokeneensa, että yrittäjyydellä tulisi aina tavoitella jotain suurta. Suurin osa haastateltavista nosti uskomuksista kysyttäessä ensimmäisenä esiin sen, että yrittäjät eivät koskaan lopeta työntekoa, ja yrittäjyyden tulisi olla elämäntapa.

No ennen mä oon jotenkin aina ajatellut, että yrittämisen pitäisi tietenkin olla jotakin tosi suurta, ja pitäisi pyrkiä johonkin suureen, vaikka oikeasti yrittäminen voi olla vaikka sivutoimista yrittäjyyttä. En mä sitä tajunnut todellakaan ikinä tai, että se voi olla vaan ihan sen verta, että sä tulet toimeen. (H1)

Just silleen, että pitää olla tosi rohkea ja semmoinen. Pitää vähän niin kun lähteä sitten kauhean isosti siihen. (H4)

No ehkä just se, että musta tuntuu, että on semmoinen yleinen ajatus, että yrittäjät ei koskaan lopeta tekemästä töitä. Musta tuntuu, että monella on jotain terveyshuolia, tai saattaa aiheuttaa loppuun palamista, mitä nyt tietenkin voi ihan normi palkkatyössäkin aiheutua, mutta jotenkin on ehkä semmoinen yleinen kuvitelma mun päässä, että yrittäjät olisi semmoisia. (H3)

Kyllä mun käsitys ja uskomus yrittäjyydestä on aina ollut se, että se on vaikeaa. Ja siis mun käsitys on aina ollut se, että jotenkin vaan semmoiset... miten mä nyt sanoisin, etten mä sano väärin! Mä oon aina ajatellut niin, että pitää just olla joku matemaattisesti nero suunnilleen, että pystyy olemaan yrittäjä. (H5)

Toinen selkeästi esiin noussut uskomus haastateltavien keskuudessa oli yrittäjyydellä rikastuminen. Useampi haastateltava mainitsi mieltävänsä yrittäjät rikkaiksi ja paljon tienaviksi. Rikastuminen ja yrittämisellä paljon tienaminen voivat linkittyä myös yrittäjyyteen yhdistettävään käsitykseen kokoaikaisesta työnteosta, elämäntavasta ja ahkeruudesta. Kysyttäessä syitä sille, miksi yrittäjyys uravaihtoehtona ei kiinnosta, toiseksi yleisimmäksi vastaukseksi nousi myös Opiskelijasta yrittäjäksi -tutkimuksessa (2019) yrittäjän työmäärä (68 %) Lauronen (2019, 8).

Siis musta tuntuu, että kuulee paljon sellaista, että no alat vaan yrittäjäksi niin sitten tienaa tosi paljon ja musta tuntuu, että ajatellaan, että yrittäjät on aina rikkaita. Vaikka niitäkin on varmasti eri summia tienavia, mutta musta tuntuu, että se on tavallaan toinen mitä kuulee. Että "se perusti semmoisen yrityksen ja nyt se tienaa ihan hirveästi ja se myy sen hirveällä summalla" ja niin edelleen. (H3)

Jos ja kun se onnistuu, niin sitten on varmaankin - mä oletan - että sillä saa aika hyvin rahaa. Riippuu tietenkin mikä se on, mutta niin voisinkin kuvitella. (H4)

Asenteista kysyttäessä muutama mainitsi myös yrittäjyyden yksinäisyyden ja sen, että yrittäjänä työt tehdään useimmiten yksin. Palkkatöihin liittyvää työporukkaa ja työkavereita pidettiin tärkeänä kysyttäessä tulevaisuuden työn tärkeitä kulmakiviä. Muita palkkatöihin verrattavia seikkoja mitä haastatteluissa nousi esille, oli esimerkiksi palkkatöiden kautta saadut palvelut ja edut, kuten työterveys.

Mulla tuli ensimmäisenä mieleen, että pitää olla semmoinen itseohjautuva, että on valmius tehdä töitä itsenäisesti. (H5)

Ja sitten mulla on ollut semmoinen mielikuva, että se on hirveän yksinäistä. (H5)

Haastattelukysymyksellä "mitä yrittäjyys mielestäsi vaatii?" saatiin kartoitettua myös tietynlaisia mielikuvia yrittäjyydestä ja yrittäjistä. Haastatteluissa yrittäjän tärkeiksi piirteiksi nousivat oma-aloitteisuus, ahkeruus, stressinsietokyky, periksiantamattomuus ja kunnianhimo. Nämäkin ovat pohjimmiltaan mielikuvia ja uskomuksia niistä piirteistä, joita yrittäjällä tulisi olla. Jotta saatiin muodostettua mielikuva haastateltavan minäpystyvyyden kokemuksesta, kysyttiin myös, kokeeko haastateltava omaavansa joitain juuri luetelleensa piirteitä. Kaikissa haastatteluissa esille nousi vähintään

yksi piirre, jonka haastateltava kokee vahvuudekseen, mutta tilanteissa oli kuitenkin havaittavissa myös epävarmuutta. Erityisesti epävarmuutta koettiin yrittäjyyteen liittyvää vastuunottoa kohtaan.

No kyllä mä koen, että mulla näitä piirteitä itsellä on. – – ehkä on aina ollut vähän taipuvainen sitä vastuuta niin kun, tai on ollut tavallaan helpottunut ja huojentunut siitä, että no ”mä en vastaa tästä, ei ole mun vastuulla”. Että onko mulla sitten pohjimmitaan se halu sitten ottaa kaikki se vastuu itselle. (H5)

6.3 Korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysintentioihin heikentävästi vaikuttavat tekijät

Kolmas tutkimuskysymys oli, mitkä ovat korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysintentioihin heikentävästi vaikuttavat tekijät. Jokainen haastateltava nosti esiin taloudellisen epävarmuuden. Usein yrittäjyyden taloudellista epäsäännöllisyyttä verrattiin palkkatöiden tuomaan turvaan. Kuten myös Opiskelijasta yrittäjäksi -tutkimuksessa (2019) käy ilmi, suurin osa vastaajista vastasi *yrittäjyyteen liittyvät taloudelliset riskit (77 %)* kysyttäessä syytä sille, miksi yrittäjyys ei kiinnosta. (Lauronen 2019, 8).

Kyllähän se luo turvaa, kun sä oot palkkatyössä ja sä tiedät sen, että saat joka kuukausi sen tietyn summan rahaa. Se on ehkä ainut mikä vähän pelottaa yrittäjyydessä. Kun se on vaan itsestä kiinni, että mitä sä tienaat. Ja sitten kun välillä varmasti on niitä kuukausia, että enpä hirveästi tienannutkaan. (H1)

Jos joku estää, niin kyllä se on sitten tuo taloudellinen epävarmuus. Muistan silloin aikoinaan, kun se mun puoliso lähti vakituisesta hyvästä korkeapalkkaisesta työstä yrittäjäksi niin kyllä sitä piti aika monta kertaa miettiä, että lähteekö varmat kuukausitulot ja vuosiansiot ja kesälomat ja työsuhde-edut ja muut, niin ottaa se riski, että lähtee yrittäjäksi ja ei tiedä miten siinä käy. (H5)

Siis ehkä tämänhetkinen taloustilanne on semmoinen mikä mietityttää ja pelottaa vähäsen. Ja ne haasteet kaikki mitä siihen kuuluu. (H2)

Mielenkiintoista on se, että useampi haastateltava kertoi mieltävänsä yrittäjät paljon tienaaviksi. Silti selvästi suurin yrittäjyysintentioihin heikentävästi vaikuttava tekijä oli yrittäjyyden taloudellinen

epävarmuus. Tästä voidaan päätellä, että yrittäjyys mielletään usein ääripäiden kautta, ja niiden välillä oleva osuus jää harmaaksi alueeksi. Yrittäjä siis joko onnistuu täydellisesti visiossaan ja rikastuu, tai joutuu kärsimään taloudellisista ongelmista.

Taloudelliseen vaikeuteen ja epävarmuuteen liittyy myös haastateltavien usein mainitsema yrittäjän eteen tuleva alun vaikeus. Uutta yritystoimintaa perustaessa alku mielletään kankeaksi ja rasakaaksi, ennen kuin yritystoiminta lähtee pyörimään kunnolla. Tämä liittyy voimakkaasti myös asenteisiin yrittäjyyttä kohtaan, ja olisi voitu esittää yhtä hyvin myös edellisessä luvussa.

Haastetta siinä on sitten kanssa varmastikin joissakin kohdissa. Kuten se, että ensimmäinen vuosi yrittäjälle, tai pari ensimmäistä vuotta, kun ei ole mitään helppoimpia välttämättä, että miten sen kestää. (H2)

Toinen epävarmuutta luova tekijä oli haastateltavien kokema tiedon puute. Tiedon puutteen kokemus voi olla jatkumoa sille, että yrittäjyys koetaan yleisesti vaikeaksi. Yrittäjyys koetaan ehkä liian työlääksi, koska se vaatisi asioiden selvittämistä ja tiedon keräämistä, sekä hyvää valmistautumista. Myös käytännön asiat, kuten kirjanpito ja muu ”paperisota” koetaan hankalaksi.

Pitäisi ottaa hirveästi selvää, että mitä työtä se sitten vaatii siihen, niin se muokkaa sitä sitten alemmas sieltä vitosesta. (H2)

Tälleen sotealan yrittäjyyden näkökulmasta, niin kyllähän se on haaste siis se älytön byrokratia siellä. Kaikki se luvanvaraisuus ja nää, että kun niistä ei ihan kauheasti ole itsellä vielä semmoista yksityiskohtaista tietoa, niin kyllähän se tuntuu tässä vaiheessa semmoiselta ”apua, että ei musta ole siihen”. Että siellä on niin kauhea viidakko sitten odottamassa niiden paperi lippujen ja lappujen kanssa. (H5)

Ja sitten ehkä just se, että jos miettii, että itse handlais alkuun sitä yritystä, niin pitäisi osata niin montaa eri osa-aluetta. (H3)

Kun on itselläni haasteita siis tuon talousosaamisen kanssa, niin se tietysti sitten jännittää kanssa, että miten handlaa sen kirjanpidollisen puolen ja kaiken tämän. (H5)

Kuten teoriassa käy ilmi, yrittäjyyden roolimallit ovat tärkeä osa yrittäjyysintentioiden muodostuessa (Joensuu ym. 2014, 22). Kysyin haastateltavilta, onko heidän lähipiirissään tai perheessään mallia yrittäjyydestä. Vain yhdellä viidestä yrittäjyys näkyi selkeästi perheessä ja arjessa, ja se selvästi vaikutti haastateltavan myönteiseen suhtautumiseen yrittäjyyteen. Kun mallia ei ollut, haastateltavat kokivat yrittäjyyden vieraaksi eikä heillä ollut siihen kosketuspintaa.

Mietin tätä mun lähipiiriä, niin ei ole siis ketään mun lähipiirissä muita yrittäjiä kuin tosiaan mun puoliso. Elikkä se on hänen myötään tämä yrittäjyys, ja yrittäjien maailma on tullut osaksi mun arkea ja elämää, että hän tekee kotona töitä niin hyvinkin tuttua. Kyllä se on ehdottomasti mulle avannut sen mahdollisuuden, tai siis ehkä synnyttänyt sen ajatuksen, että ehkä mäkin voisin lähteä tuohon. (H5)

Koska sitä (yrittäjyyttä) ei ole nähnyt, niin on ajatellut, että no eihän musta voi tulla yrittäjää. Koska toisaalta jos olisi ollut siinä lähipiirissä yrittäjyyttä niin sitten näkee, että tää on ihan tuommoista perustyötä ja kyllä mäkin pystyn. Mutta se on ollut aina silleen, että ”no enhän minä nyt voi olla yrittäjä” tai se ei ole ollut edes vaihtoehto. Hassua. (H1)

6.4 Tulosten yhteenveto

Tuloksina voidaan esittää, että korkeakouluopiskelijat suhtautuvat ajatukseen yrittäjyydestä melko myönteisesti, mutta sitä arastellaan erilaisten yrittäjyysintentiota heikentävien tekijöiden myötä. Yrittäjyyteen voisi olla kiinnostusta opiskelijoiden keskuudessa, mutta taloudellinen epävarmuus, yrittäjän työmäärä sekä tiedon ja yritysideoiden puute ovat niitä tekijöitä, joiden takia kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan vähenee. Tutkimuksessa nousi esiin asenteita ja uskomuksia, mitä korkeakouluopiskelijoilla on yrittäjyyttä kohtaan. Tällaisia olivat jatkuva ja kokoaikainen työnteko, rikastuminen sekä yrittäjyyden yksinäisyys.

Kuten tuloksissa esitetyistä suorista lainauksista voidaan huomata, tutkimuksessa nousi esiin myös se, että yrittäjyyttä opiskelevien opiskelijoiden keskuudessa yrittäjyyteen ei suhtauduttu sen myönteisemmin, kuin muillakaan aloilla. Päinvastoin yrittäjyyttä opiskelevat opiskelijat olivat verrattain varautuneita yrittäjyyttä kohtaan, eivätkä tavoitelleet sitä tulevaisuuden uravaihtoehtokseen.

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimusprosessi alkoi, kun otin yhteyttä minua kiinnostavaan hankkeeseen ja kysyin, olisiko hankkeella tarjota minulle toimeksiantoa ja opinnäytetyön aihetta. Hankkeesta tartuttiin kysymykseeni, ja toimeksiantajaa kiinnostikin tutkia, miten opiskelijat näkevät yrittäjyyden uravaihtoehtona, minkälaisia asenteita opiskelijoilla on yrittäjyyteen sekä minkälaisia sukupolvieroja asenteissa on ja onko. Rajasin tutkimuksen korkeakouluopiskelijoihin, sillä aiheena yrittäjyys opiskelijoiden uravaihtoehtona olisi ollut aivan liian laajan. Tutkimuskysymykset rajautuivat muotoon: miten korkeakouluopiskelijat näkevät yrittäjyyden uravaihtoehtona, minkälaisia asenteita korkeakouluopiskelijoille on yrittäjyyteen sekä minkälaisia sukupolvieroja asenteissa on ja onko. Tutkimuskysymyksistä viimeinen täsmentyi ja vaihtui vielä tutkimuksen edetessä, sillä tutkimuksen haluttiin paneutuvan erityisesti siihen, miksi korkeakouluopiskelijat eivät ole yrittäjyydestä kiinnostuneita. Laadullinen tutkimusmenetelmä mahdollisti tutkimuskysymyksen täsmentämisen aineistonkeruun jälkeen.

Sen lisäksi, että opinnäytetyön aihe oli kiinnostava minulle itselleni, sillä olen suuntautunut yrittäjyyteen opintoihin, oli opinnäytetyön aihe myös ajankohtainen ja hyödyllinen toimeksiantajana toimivalle Pathways to Business -hankkeelle. Opinnäytetyö mahdollisti syventymisen myös täysin eri alojen ja maailmojen näkemyksiin yrittäjyydestä. Koska opiskelen yrittäjyyttä itse, tiedän siitä paljon. Mielenkiintoista oli se, miten esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla, tai kirjallisuuden tutkimuksen alalla, yrittäjyys ei näy mitenkään. Tässä voidaan huomata, että tiedon lisäämisellä ja sen saatuuden parantamisella voitaisiin saada jo joitain uskomuksia ja asenteita liittyen yrittäjyyteen purettua tai vähennettyä.

Tutkimus täyttää sille asetetut tavoitteet, sillä se vastaa tutkimuskysymyksiin. Aineistonkeruumenetelmäksi valittu teemahaastattelu oli hyvä valinta tutkimuksen kannalta, sillä tutkimukseen saatiin kerättyä laadukasta aineistoa, jonka kautta saatiin kattavasti tietoa tutkimusta kiinnostuneista aiheista. Analyysimenetelmäksi valikoitui aineistolähtöinen sisällönanalyysi, sillä se palveli tutkimuksen luonnetta parhaiten. Se mahdollisti aineiston kattavan analysoimisen tutkimuskysymysten pohjalta, sekä sen kuvailun raporttiin sanallisesti. Jotta tutkimuksesta saatiin toimeksiantajalle mahdollisimman kattava sekä mielenkiintoinen, käytettiin tulosten esittämisessä paljon myös haastatte- luista saatuja suoria lainauksia.

Tutkimuksen johtopäätöksinä voidaan esittää, että mielikuviiin juurtuneet asenteet vaikuttavat huomattavasti yrittäjyysintentioiden syntyyn. Asenteiden ollessa tiedossa, niihin pystytään vaikuttamaan. Jos korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysintentionta halutaan lisätä, sekä lisätä opiskelijoiden yleistä myönteistä suhtautumista yrittäjyyteen, tulisi erityisesti negatiivisia asenteita ja mielikuvia lähteä purkamaan ensimmäiseksi.

Kerätystä aineistosta olisi voinut saada rikkaamman siten, että haastatteluja olisi tehty enemmän sekä niihin olisi otettu enemmän jakaumaa. Haastatteluihin olisi voinut olla hyvä saada enemmän sukupuolijakaumaa, koska aikaisemmissa tutkimuksissa se on nostettu selkeästi esiin. Haastatelluita olisi ollut hyvä jaotella niin, että haastateltavia olisi saatu laajemmin eri aloilta.

Tämä laadullinen tutkimus on osittain vertailukelpoinen Opiskelijasta yrittäjäksi - tutkimuksien vuosien 2015 ja 2019 kanssa. Opiskelijasta yrittäjäksi -tutkimukset ovat kvantitatiivisia, ja olen käyttänyt niitä lähteenä teoriassa sekä tukemassa tätä tutkimusta. Kuten raportissa kerrotaan, tutkimuksien välillä on havaittavissa yhteneväisyyksiä tämän tutkimuksen kanssa.

Tutkimusta aloittaessa yksi tutkimuskysymyksistä oli ”minkälaisia sukupolvieroja asenteissa on ja onko?”. Tässä tutkimuksessa tähän tutkimuskysymykseen ei vastattu, mutta olisi mielenkiintoista selvittää tulevaisuudessa, onko korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyyteen liittyvissä asenteissa jonkunlaisia sukupolvieroja, ja jos on, niin millaisia. Tällaisessa tutkimuksessa tulisi todennäköisesti hyödyntää jo valmistuneiden ja työelämässä olleiden opiskelijoiden mielipiteitä, tai kerätä aineisto niin, että ikäjakaumaan saadaan mahdollisimman paljon hajontaa ja jakaumaa.

Jatkotutkimuskysymykseksi tutkimuksesta nousi esiin se, miten yrittäjyyden opiskelijat suhtautuvat yrittäjyyteen uravaihtoehtona, ja minkä takia iso osa yrittäjyyden opiskelijoista suhtautuu yrittäjyyteen varautuneesti. Olisi mielenkiintoista tutkia tulevaisuudessa niitä tekijöitä, minkä takia yrittäjyyden opiskelijat eivät tähtää yrittäjyyteen tulevaisuudessa, sekä sitä, minkä takia yrittäjyyteen suuntautuneet opiskelijat kokevat eivät koe tietonsa ja taitonsa riittävän yrittäjyyteen. Tätä aihetta voitaisiin tutkia laadullisena tutkimuksena haastatteleamalla yrittäjyyteen suuntautuneita liiketalouden opiskelijoita, tai määrällisenä tutkimuksena luomalla kysely, jolla kartoitettaisiin yrittäjyyden opiskelijoiden yrittäjyysintentionta sekä asenteita yrittäjyyteen.

Tutkimusprosessi oli kaiken kaikkiaan todella opettavainen. Prosessi opetti aikatauluttamisen ja aikataulussa pysymisen tärkeyttä, jotta tutkimuksen kannalta saadaan paras mahdollinen lopputulos. Lisäksi saatavaa ohjausta opinnäytetyössä tulisi käyttää huomattavasti enemmän.

LÄHTEET

Aarnio, Leo 2015. Opiskelijasta yrittäjäksi – Opiskelijayrittäjyys suomalaisissa korkeakouluissa luvuonna 2014–2015. Suomen Yrittäjät. Hakupäivä 21.2.2023, https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2021/09/sy_opiskelijasta_yrittajaksi_2015-1.pdf.

Elo, Satu, Tohmola, Anniina, Kajula, Outi & Kääriäinen, Maria 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede* 34 (4), 215–225.

Hänninen, Vilma 2016. Kuinka paljon on tarpeeksi? Aineiston määrä laadullisessa tutkimuksessa. *Aikuiskasvatus* 36 (2), 109–113.

Joensuu, Sanna, Varamäki, Elina, Viljamaa, Anmari, Heikkilä, Tarja & Katajavirta, Marja 2014. Yrittäjyysaikomukset, yrittäjyysaikomusten muutos ja näihin vaikuttavat tekijät koulutuksen aikana. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Hakupäivä 24.2.2023, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5863-69-7>.

Jyväskylän yliopisto 2020. Minäpystyvyys. Hakupäivä, 18.4.2023, <https://www.jyu.fi/edupsy/fi/tutkimus/hankkeet-projects/matematiikan-maailmaan/tietomateriaalit/minapystyvyys>.

Koiranen, Matti & Pohjansaari, Tuija 1994. Sisäinen yrittäjyys – Innovatiivisuuden, laadun ja tuotavuuden perusta. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Koramo, Marika, Keinänen, Janika, Oosi, Olli & Wennberg, Mikko 2017. Itsensätyöllistäminen ja jakamistalous työelämän murroksessa. Helsinki: Työ- ja elinkeinöministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 13/2017. Hakupäivä 23.2.2023, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-201-9>.

Lauronen, Tina 2019. Opiskelijasta yrittäjäksi 2019 – Korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyys ja yrittäjähäluukkuus. Suomen Yrittäjät. Hakupäivä 21.2.2023, https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2021/06/opiskelijasta_yrittajaksi_2019.pdf.

Nordea 2023. Matalan kynnyksen yrittäjyyden vaihtoehdot puntarissa. Hakupäivä, 5.4.2023, <https://www.nordea.fi/yritysassiakkaat/yrityksesi/yrityksen-perustaminen/matalan-kynnyksen-yrittajyyden-vaihtoehdot-puntarissa.html>.

Opetusministeriö 2009. Korkeakoulupohjaisen yrittäjyyden edistäminen. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:10. Hakupäivä 27.2.2022, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78905/tr10.pdf?sequence=1>.

Osaava yrittäjä 2021. Yrittäjyys. Hakupäivä 8.2.2023, <https://www.osaavayrittaja.fi/yrityksesi/yrityksen-perustaminen/matalan-kynnyksen-yrittajyyden-vaihtoehdot-puntarissa.html>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2021. Pathways to Business. Hakupäivä 16.4.2023, <https://www.oamk.fi/fi/tutkimus-ja-kehitys/tki-ja-hanketoiminta/hankkeet?pn=43300182>.

Peltonen, Matti 1985. Yrittäjyys. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Rodeffer, Carolyn J. 2022. Closing the Gender Gap in Entrepreneurship Education. Hakupäivä 2.2.2023, <https://scholarworks.uark.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6163&context=etd>.

Suomen Uusyrityskeskukset ry 2020. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. Hakupäivä 20.2.2023, https://www.uusyrityskeskus.fi/wp-content/uploads/2020/12/SUK_perustamisopas2020_lores_sivut.pdf.

Suomen Uusyrityskeskukset ry 2022. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. Hakupäivä 23.2.2023, https://uusyrityskeskus.fi/wp-content/uploads/2022/02/Uusyrityskeskus_Perustamisopas_alkavalle_yrittajalle_2022.pdf.

Suomi.fi 2023. Sivutoiminen yrittäjyys ja kevytyrittäjyys. Hakupäivä, 1.4.2023, <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritystoiminnan-suunnittelu/opas/kevyempia-tapoja-ryhtya-yrittajaksi/sivutoiminen-yrittajyyden-vaihtoehdot-puntarissa.html>.

Tieteen termipankki 2015. Kasvatustieteet: intentio. Hakupäivä 23.2.2023, <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kasvatustieteet:intentio>.

Tilastokeskus. Yrittäjä. Hakupäivä 8.2.2023, <https://www.tilastokeskus.fi/meta/kas/yritykkm.html>.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja. Hakupäivä 15.4.2023, https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf.

Lupakysymykset

Suostutko haastateltavaksi tähän tutkimukseen?

Hyväksytkö, että haastattelu tallennetaan? Tallenne hävitetään, kun opinnäytetyö on valmis ja hyväksytty.

Haastateltavan tiedot

Minkä ikäinen olet?

Minkä alan opiskelija olet?

Yrittäjyys

Mitä asioita itse pidät tärkeinä tulevaisuuden työssäsi?

Minkälaisia kokemuksia sinulla on yrittäjyydestä?

Työskenteletkö tällä hetkellä yrittäjänä?

 Jos kyllä, millä tavalla?

Mitä yrittäjyys mielestäsi vaatii?

 Mitä ominaisuuksia yrittäjä mielestäsi tarvitsee? Minkälaisia sisäisiä ominaisuuksia?

 Minkälaisia ulkoisia ominaisuuksia?

Mitä edellä mainittuja ominaisuuksia koet itse omaavasi, onko sinulla jotain vahvuuksia?

Entä mitä kehittämiskohteita?

Koetko soveltuvasi yrittäjäksi?

 Miksi?

 Miksi et?

Mitä etuja yrittäjyydessä mielestäsi on?

Entä mitä haasteita?

Yrittäjyysintentiot

(Hieman pohjustusta: Houkuttelevuus ja todennäköisyys on eritelty omiksi kysymyksikseen, koska joillain aloilla yrittäjyys urana voi olla todennäköinen ja ”järkevin” urapolku, vaikka henkilö itse ei

erityisemmin haluaisikaan yrittäjäksi tai henkilökohtaisesti pitäisi sitä itselleen houkuttelevana uravaihtoehtona.)

Kuinka **houkuttelevana** vaihtoehtona pidät yrittäjyyttä tulevaisuuden uravaihtoehtonasi? Määrittele asteikolla 1–5 (1 = ei ollenkaan houkutteleva, 5 = erittäin houkutteleva).

Perustele hieman miksi.

Kuinka **todennäköisenä** vaihtoehtona pidät yrittäjyyttä tulevaisuuden uravaihtoehtonasi? Määrittele asteikolla 1–5 (1 = ei ollenkaan todennäköinen, 5 = erittäin todennäköinen).

Perustele hieman miksi.

Uskotko, että mielipiteesi voisi muuttua suuntaan tai toiseen, kun uraasi on takana esimerkiksi kymmenen tai kaksikymmentä vuotta?

Onko perheessäsi tai lähipiirissäsi mallia yrittäjyydestä?

Onko se tukenut vai heikentänyt halukkuuttasi yrittäjäksi?

Koetko, että sinulla on jotain uskomuksia liittyen yrittäjyyteen? Eli siis mielikuvia, asenteita, tms. Mikä estää tai estäisi sinua lähtemään yrittäjäksi?

Yritysmuodot

Millaisesta yrittäjyydestä olet kiinnostunut?

Nouseeko yritysmuodoista jokin ylitse muiden miettiessäsi mahdollista uraasi yrittäjänä?

Voisitko kuvitella esimerkiksi sivutoimista- tai kevytyrittäjyyttä mahdollisena itsellesi?

Opinnot

Mitä yrittäjyyteen liittyviä opintoja olet opiskellut?

Koetko saaneesi tarpeeksi informaatiota ja tukea liittyen yrittäjyyteen?

Olisiko jotakin mitä vielä kaipaisit?

Lopetus

Onko jotain muuta, mitä haluaisit kertoa?

Onko jotain kysyttävää?

Kiitos haastattelusta!